

Лекція 8. Психолінгвістична теорія тексту

1. Історія лінгвістики тексту
2. Текст як результат спільної комунікативної діяльності.
3. Діяльнісний підхід до вивчення тексту.

СИНОПСИС (Лекція 8)

- ❖ Виникнення Лінгвістики тексту у 70-80 роки ХХ ст.. Домінуюча тенденція вивчення зв'язків у тексті: когерентність, когезія. Численні визначення Тексту. Найбільш вдалим є визначення, надане **І.Р.Гальперіним**: «Текст – це витвір мовленнєвого процесу, що відзначається завершеністю, об'єктивований у вигляді письмового документа, літературно оброблений у відповідності з типом цього документа, твір, який складається з назви (заголовка) і ряду особливих одиниць (надфразових єдностей), об'єднаних різними типами лексичного, граматичного, логічного, стилістичного зв'язку і має певну цілеспрямованість і прагматичну настанову». Не було досягнуте глибинне розуміння тексту.
- ❖ **Психолінгвістика** запропонувала **діяльнісний підхід** до вивчення тексту. З цієї точки зору текст виявляється необхідною ланкою мовленнєвої діяльності суб'єкту. Головне – з'ясувати частиною якої системи стає текст.
- ❖ Текст з'являється як результат **спільної комунікативної діяльності** суб'єктів. Він не є психічним продуктом, це акустична або графічна продукція. Вона заміщує діяльність мовця і виступає **знаковою моделлю комунікативної діяльності**. Текст стає певним подразником для реципієнта (Виготський).
- ❖ *Дефініція тексту як комунікативного об'єкту*: **Текст - сполучена знакова модель, комунікативна діяльність відправника та одержувача інформації.**
- ❖ Текст будується в **діяльності і заради діяльності**. Сам текст не є діяльністю. В самому продукті переживання немає. Це знакова модель того, що мовець думає і переживає і ці переживання, емоції **закодовані у тексті**.
- ❖ Діяльнісний підхід до вивчення тексту дозволив пояснити чому існують великі та маленькі тексти. Діяльнісна концепція тексту вказує на причини формування властивостей. Пояснення малої чи великої форматності тексту залежить від знакової координації розгорнутих дій.
- ❖ **Формат тексту – проекція формату координованих дій.**
- ❖ **Що є зміст тексту? – Знакові моделі програми мовленнєвопсихічних дій.** Не самі мовленнєвопсихічні дії, але знакові моделі координованих психічних дій. Зміст всього тексту – сукупність певним чином організованих знакових моделей сполучених мовленнєвопсихічних дій.
- ❖ **Загальний закон організації тексту полягає у досягненні максимального ступеня комунікативності тексту в акті**

мовленнєвої комунікації на базі максимальної адекватності комунікативного змісту тексту реальним обставинам мовленнєвої події.